

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Харківського національного
економічного університету
імені Семе́на Кузне́ця

Володимир ПОНОМАРЕНКО

«10» березня 2021 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

освітній ступінь «МАГІСТР»

спеціальність 051 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

Харків
2021

Фахове випробування є комплексним іспитом, що включає теоретичну (тестові завдання) та практичну (три завдання різного ступеню складності) частини. До складу тестових завдань внесені питання за наступними нормативними навчальними дисциплінами: економіка підприємства, стратегія підприємства, планування і контроль на підприємстві, економіка і організація інноваційної діяльності.

Завдання фахового вступного випробування складено з метою виявлення знань, вмінь, компетентностей, якими володіє бакалавр за спеціальністю 051 «Економіка», освітня програма «Економіка підприємства» (табл. 1).

Таблиця 1

Основні компетентності, якими повинен володіти бакалавр за спеціальністю 051 «Економіка», освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

Професійні компетентності
<i>Загально-професійні:</i>
- розуміти економічні категорії та закони, причинно-наслідкові зв'язки, які існують між економічними процесами та явищами на підприємстві
- володіти методами та інструментами спостереження, опису, ідентифікації, аналізу, синтезу та оцінки економічних процесів та явищ на підприємстві
- розуміти існуючі та нові технології та їх вплив на діяльність підприємства
- знання правових основ дослідницьких робіт і законодавства України в галузі охорони природи й природокористування
- здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці
- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді
- здатність прогнозувати, планувати й реалізувати заходи щодо підвищення ефективності діяльності підприємства
<i>Спеціалізовано-професійні:</i>
- розуміти організаційно-економічний механізм створення, функціонування та управління підприємством
- проводити зовнішній аналіз середовища функціонування підприємства та оцінювати вплив його факторів на діяльність підприємства
- проводити діагностику внутрішніх функціональних підсистем підприємства та їх взаємозв'язків, оцінювати використання потенціалу підприємства
- розробляти стратегії, плани діяльності та ресурсного забезпечення підприємства в цілому та його окремих підрозділів
<i>Спеціалізовано-професійні:</i>
- обґрунтовувати господарські рішення та організаційно-технічні заходи щодо функціонування і розвитку підприємства з урахуванням ризиків та на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій
- встановлювати вплив техніко-технологічних аспектів виробництва продукції та надання послуг на економічні процеси функціонування підприємства з метою контролю
- оцінювати економічну ефективність інвестиційно-інноваційних проектів розвитку підприємства

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ З ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційний білет з фахового вступного випробування включає дві частини:

- тестові завдання;
- практичні завдання.

Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з фахового вступного випробування наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань
у білеті з фахового вступного випробування

Рівень складності	Кількість контрольних завдань		Кількість балів за одне завдання	Розподіл балів в одному білеті	Різновид завдань
	тестові завдання	задачі			
I. Рівень складності	30	–	0,5 – 2 б*	100	- з вибором однієї або декількох правильних відповідей; - на встановлення відповідності; - на встановлення правильної послідовності;
II. Рівень складності	–	2	1 діагностичне завдання – 25 б; 2 діагностичне завдання – 35 б.	60	- розрахункові завдання (на 2-3 дії)
III. Рівень складності	–	1	1 евристичне завдання	40	- творчі або розрахункові завдання з ускладненим алгоритмом

* Кількість балів за одне завдання залежить від кількості, типу та складності тестових завдань

Тестові завдання включають 30 тестів різного типу, серед яких альтернативні тестові завдання, тестові завдання з множинним вибором, на відновлення відповідності частин, на відтворення вірної послідовності та тестові завдання відкритого типу. Загальна оцінка тестових завдань становить 100 балів.

Практичні завдання включають завдання різного рівня складності, а саме два діагностичних завдання та одне евристичне завдання, загальна оцінка за виконання яких складає 100 балів.

ЗМІСТ ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

РОЗДІЛ 1 ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Основи підприємницької діяльності.

Сутність підприємницької діяльності та еволюція поглядів щодо його розуміння. Класична та інноваційна моделі підприємництва. Принципи здійснення підприємницької діяльності. Основні функції підприємництва – творча, ресурсна, організаційна та їх характеристика. Види підприємництва: виробниче, комерційне, фінансове, посередницьке та їх характеристика. Передумови розвитку підприємництва: економічні, політичні, юридичні, соціальні, психологічні

1.2. Організаційні основи та особливості створення підприємств.

Поняття підприємства як організаційно виокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Ознаки підприємства як суб'єкта господарювання. Класифікація підприємств за певними ознаками. Юридичні акти, що які регламентують умови створення, функціонування та ліквідації підприємства.

1.3. Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства.

Підприємство як складова частина ринкової системи господарювання. Поняття і загальна характеристика ринкового середовища функціонування підприємств. Елементи зовнішнього та внутрішнього середовища господарювання.

1.4. Організаційно–правові форми підприємств та їх порівняльна характеристика.

Господарські товариства. Умови та особливості створення. Майнові права. Організація управління та ліквідація господарських товариств. Порівняльна характеристика різних типів господарського товариства (публічне та приватне акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, повне та командитне товариство). Характеристика об'єднань підприємств (асоціація, консорціум, концерн, корпорації, холдинг та асоційовані підприємства).

1.5. Основні види діяльності підприємства.

Характеристика основних видів діяльності підприємства згідно нормативних актів (звичайна, надзвичайна, основна, операційна, інша, фінансова, інвестиційна). Характеристика видів діяльності підприємства (виробнича, науково–дослідна, торгівельна, інша).

1.6. Основи оподаткування підприємства

Нормативні акти, що регулюють питання оподаткування підприємства. Принципи оподаткування. Види податків та зборів, встановленні в Україні. Характеристика основних видів податків.

1.7. Формування виробничого процесу та його структура.

Поняття та основні елементи виробничого процесу. Технологічний процес як головна складова виробничого процесу. Поділ виробничих процесів за призначенням (основні, допоміжні, обслуговуючі), перебігом у часі (дискретні, безперервні, комбіновані) і рівнем автоматизації (ручні, механізовані, автоматизовані, автоматичні). Принципи організації виробничого процесу. Тривалість виробничого циклу як характеристика виробничого процесу за складністю та швидкістю перебігу. Склад виробничого циклу.

1.8. Типи та методи організації промислового виробництва.

Визначення типу виробництва. Сутнісна характеристика одиничного, серійного, масового та змішаного типів виробництва. Порівняльна характеристика типів виробництва. Визначення методів організації виробництва. Властиві ознаки, сфери застосування і модифікації не потокового виробництва. Загальна характеристика потокового виробництва (ознаки, умови застосування, класифікація поточкових ліній). Характеристика автоматизованого методу організації виробництва.

1.9. Форми організації виробництва.

Сутність і соціально-економічне значення застосування різних форм організації виробництва. Концентрація та деконцентрація виробництва. Види концентрації виробництва. Сутність та ефективність спеціалізації, кооперування і конверсії виробничих підприємств (організацій). Комбінування виробництва: характерні ознаки, галузі переважного використання. Об'єктивна необхідність розвитку диверсифікації виробництва.

1.10. Виробнича і соціальна інфраструктура підприємства.

Сутнісна характеристика інфраструктури підприємства (організації). Виробнича і соціальна інфраструктура підприємства. Вплив інфраструктурних підрозділів на економіку підприємства. Система технічного обслуговування. Соціальна інфраструктура і діяльність підприємства. Капітальне будівництво, як специфічний елемент інфраструктури підприємства.

1.11. Система управління підприємством.

Сутність і функції процесу управління. Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання. Основні принципи управління підприємством: економічність, системність, пропорційність, матеріальна зацікавленість, єдиноначальність, самоуправління та їх характеристика. Планування, організація, мотивація і контроль як основні функції управління підприємством. Змістова характеристика економічних, організаційно-розпорядчих і соціально-психологічних методів управління.

1.12. Характеристика структури підприємства.

Поняття і параметри структури підприємства. Види структур підприємства: загальна, виробнича, організаційна. Види виробничих структур в залежності від різних класифікаційних ознак. Фактори формування виробничої структури. Основні типи організаційних структур управління: лінійні, функціональні, лінійно-функціональні, дивізіональні, матричні та їх характеристика. Етапи розвитку та становлення організаційних структур управління.

1.13. Антикризова система управління підприємством.

Кризова ситуація та її ознаки. Причини та наслідки виникнення кризових ситуацій. Сутність антикризового управління та його характеристика. Банкрутство підприємства та його причини. Система раннього попередження банкрутства та реагування, процес створення системи. Судові процедури банкрутства. Санація (фінансове оздоровлення) господарюючих суб'єктів. Види процедури санації. Заходами щодо відновлення платоспроможності боржника. План санації підприємства-боржника. Реструктуризації та необхідність її проведення. Типологія реструктуризації.

1.14. Загальна характеристика, структура та класифікація основних засобів підприємства.

Основні фонди як один з найважливіших факторів виробництва. Склад основних засобів підприємства у відповідності до сучасних стандартів. Вікова, функціонально-групова та елементна структура основних засобів. Розподіл основних засобів на виробничі та невиробничі, а також активну та пасивну частину. Виробничі фонди як вартісна категорія. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів і мінімально допустимих строків їх амортизації. Загальні критерії визнання активів.

1.15. Методи оцінки вартості основних засобів.

Поняття «оцінка основних засобів». Методи оцінки основних засобів: за первісною вартістю, за переоціненою вартістю, за залишковою вартістю, за справедливою вартістю, за ліквідаційною вартістю, за вартістю, що амортизується. Періодична індексація основних засобів. Методичні основи оцінки ОВЗ.

1.16. Знос та амортизація основних засобів.

Характеристика та необхідність процесу відтворення основних засобів. Види відтворення: просте та розширене та їх характеристика. Фізичне та моральне спрацювання основних засобів. Види фізичного та морального спрацювання та техніко-економічного старіння засобів праці та застосовувані форми їх усунення. Амортизація основних засобів, її основні функції: економічна (бухгалтерська) та фіскальна (податкова). Норми амортизаційних відрахувань на повне відновлення (реновацію) основних засобів. Методи амортизації: прямолінійний, метод залишку, що зменшується, метод залишку, що прискорено зменшується, кумулятивний, виробничий та методичні основи нарахування амортизаційних відрахувань за кожним з них.

1.17. Показники руху, ефективності використання основних засобів та напрями поліпшення їх використання.

Економічне і соціальне значення підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Системи показників руху та ефективності використання основних засобів. Напрями інтенсифікації відтворення та шляхи кращого використання основних засобів підприємства. Розширене відтворення основних засобів (технічне переозброєння і реконструкція, розширення діючого підприємства, нове будівництво виробничих та інфраструктурних об'єктів). Характеристика ремонту як важливого чинника відтворення основних засобів. Види ремонту: поточний, капітальний та їх характеристика.

1.18. Виробнича потужність підприємства, методика її визначення показники та напрями поліпшення її використання.

Поняття та чинники формування виробничої потужності. Види виробничої потужності: проектна, поточну (вхідна, середньорічна, вихідна), резервна – їх характеристика та особливості визначення. Шляхи підвищення ефективності використання виробничих потужностей.

1.19. Визначення та характеристика нематеріальних активів підприємства.

Визначення відмінностей між поняттями нематеріальних активів та нематеріальних ресурсів. Поняття та елементний склад нематеріальних активів. Документи, що засвідчують права власності на об'єкти нематеріальних активів (свідоцтва, патенти, ліцензії). Види ліцензій та їх характеристика. Види ліцензійних платежів. Визначення роялті. Визначення паушальних платежів.

1.20. Оцінка нематеріальних активів та напрями підвищення їх використання.

Нормативна база обчислення амортизації нематеріальних активів. Оцінка і строки зношування (старіння) нематеріальних активів підприємства. Підходи щодо оцінки вартості нематеріальних активів (доходний, витратний, ринковий) та їх характеристика.

1.21. Загальна характеристика, структура та кругообіг оборотних коштів підприємства.

Сутнісна характеристика оборотних коштів як частини засобів виробництва. Порівняльна характеристика основних засобів та оборотних коштів підприємства. Обслуговування оборотними коштами сфер виробництва та обігу. Функціональна та елементна структура оборотних коштів. Стадії кругообігу оборотних коштів. Джерела формування оборотних засобів.

1.22. Нормування оборотних коштів підприємства.

Сутність та необхідність нормування оборотних коштів. Характеристика факторів, що впливають на нормування оборотних коштів. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів: аналітичний, коефіцієнтний, прямого розрахунку та їх характеристика. Характеристика етапів процесу нормування оборотних коштів.

1.23. Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства.

Основні показники оцінки рівня ефективності використання оборотних коштів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) і завантаження, тривалість одного обороту в днях, рентабельність та методика їх обчислення.

1.24. Напрями підвищення обіговості оборотних коштів підприємства.

Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів на різних стадіях кругообігу. Проблеми нестачі оборотних коштів і поповнення їх обсягів до нормативного рівня за умов кризової економічної ситуації на підприємстві. Огляд методів оцінки вибуття запасів.

1.25. Загальна характеристика та класифікація трудових ресурсів підприємства.

Визначення економічних термінів: трудові ресурси, кадри, персонал, трудовий потенціал. Категорії персоналу підприємств (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією. Виокремлення і характеристика робітників за рівнем кваліфікації.

1.26. Показники чисельності та руху персоналу підприємства.

Показники чисельності персоналу, їх склад та методика визначення. Показники руху персоналу та методика їх визначення. Чинники, які мають враховуватися у процесі розрахунків необхідної чисельності персоналу. Визначення чисельності окремих категорій працівників підприємства.

1.27. Продуктивність праці, методи її вимірювання та резерви підвищення.

Продуктивність праці як економічна категорія. Різноманітність підходів до визначення та методи розрахунку продуктивності праці на підприємствах.

Показники рівня продуктивності праці. Зовнішні та внутрішні чинники зростання продуктивності праці. Резерви підвищення продуктивності праці на підприємствах.

1.28. Організаційні основи оплати праці.

Поняття оплати праці. Основні функції заробітної плати (відтворювальна, стимулювальна, регулювальна, соціальна) та їх реалізація. Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту. Договірне регулювання оплати праці найманого персоналу шляхом укладання різноманітних угод. Регулювання оплати праці на основі колективного договору. Основи організації оплати праці на підприємствах. Тарифно-посадова система (тарифно-кваліфікаційні довідники; кваліфікаційні довідники посад керівників, спеціалістів і службовців; тарифні сітки; схеми посадових окладів, єдина тарифна сітка).

1.29. Форми та системи оплати праці.

Форми заробітної плати – погодинна та відрядна. Основні системи оплати праці. Права засновників щодо вибору форм і систем оплати праці. Сучасні тенденції у застосуванні форм заробітної плати.

1.30. Формування фонду заробітної плати.

Фонд основної та додаткової заробітної плати, їх склад. Доплати і надбавки як самостійний елемент заробітної плати, що спрямовується на компенсацію або винагороду за суттєві відхилення від нормальних умов роботи. Склад інших заохочувальних та компенсаційних виплат. Витрати, що не належать до складу фонду оплати праці.

1.31. Сутність та класифікація витрат підприємства.

Витрати підприємства, економічна сутність, джерела виникнення. Нормативна база регулювання витрат. Види витрат в залежності від видів діяльності підприємства. Класифікація витрат за окремими ознаками (за видами групування, по відношенню витрат до процесу виробництва, за способами перенесення вартості на продукцію, за ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат, за визначенням відношення до собівартості продукції).

1.32. Групування витрат за економічними елементами та калькуляційними статтями.

Сутність, необхідність та призначення групування витрат за економічними елементами. Розрахунок кошторису витрат за економічними елементами. Сутність, необхідність та призначення групування витрат за калькуляційними статтями. Типова номенклатура калькуляційних статей витрат. Методика обчислення окремих статей калькуляції. Зміст та методика складання калькуляції окремих видів продукції.

1.33. Методи калькулювання собівартості продукції.

Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання і калькуляційні одиниці. Види калькуляцій. Основні методи калькулювання: простий (однопередільний, попроцесний), позамовний, нормативний, попередільний. Їх особливості, сфери застосування, методика калькулювання. Зарубіжний досвід калькулювання (методика ABC-методу).

1.34. Напрями зниження витрат підприємства та собівартості продукції.

Критичний обсяг виробництва продукції («точка беззбитковості»), графічний та аналітичний методи знаходження. Зміна критичного обсягу виробництва продукції під впливом окремих чинників. Групи шляхів (чинників) зниження поточних витрат у розрахунку на одиницю продукції: підвищення технічного рівня виробництва; удосконалення організації виробництва, праці та управління; збільшення обсягу виробництва і підвищення якості продукції.

1.35. Сутність та формування цін на продукцію (роботи, послуги) підприємства. Види цін.

Сутнісна характеристика поняття ціна. Функції цін. Види цін та їх характеристика. Методика формування ціни продукції.

1.36. Політика ціноутворення на підприємстві. Методи ціноутворення.

Цінова політика підприємства. Етапи ціноутворення. Методи ціноутворення, їх переваги та недоліки. Особливості застосування та види витратного ціноутворення. Особливості застосування та види ринкового ціноутворення. Особливості застосування та види економетричного ціноутворення.

1.37. Стратегії ціноутворення.

Стратегії ціноутворення, їх види, особливості застосування та характеристики.

1.38. Показники виробництва продукції та методи їх визначення.

Вироблена продукція (виконана робота, надана послуга) як конкретний продукт праці, результат діяльності виробничих та інших господарських систем. Показники обсягу продукції (послуг): натуральні та вартісні. Номенклатура та асортимент продукції (послуг). Методика визначення товарної, валової, реалізованої і чистої продукції. Формування виробничої програми підприємства.

1.39. Якість продукції та методи її оцінки.

Якість продукції як економічна категорія. Фактори, що впливають на якість продукції. Рівні якості. Показники якості продукції та їх характеристика. Методи оцінки якості продукції.

1.40. Конкурентоспроможність продукції та методи її оцінки.

Сутність конкурентоспроможності продукції та аналіз різних поглядів щодо її трактування. Фактори конкурентоспроможності продукції: факторів зовнішнього формування, фактори, пов'язані з якістю продукції, економічні фактори. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції та їх характеристика. Технічні, організаційні та соціальні-економічні напрями підвищення конкурентоспроможності продукції підприємств.

1.41. Сутність, класифікація та методика визначення фінансових результатів підприємства.

Прибуток та збиток як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Обліковий та податковий прибуток підприємства. Види облікового прибутку. Склад доходів та витрат. Методика визначення облікового прибутку підприємства в залежності від видів діяльності підприємства. Методика визначення оподаткованого прибутку. Інші види прибутку (маржинальний, реальний, нормальний та інші).

1.42. Показники оцінки ефективності діяльності підприємств.

Економічний ефект та ефективність, сутність та відмінності. Характеристика методичних підходів щодо визначення витрат та результатів, необхідних для розрахунку ефективності: ресурсний, витратний, ресурсно-витратний. Показники економічного ефекту та їх характеристика. Характеристику різних видів ефективності в залежності від певних класифікаційних ознак: за наслідками – економічна та соціальна; за місцем отримання ефекту – локальна та народногосподарська; за ступенем збільшення ефекту – первісна та мультиплікаційна; за метою визначення – абсолютна та порівняльна та ін.

1.43. Показники оцінки ефективності діяльності підприємств.

Система показників ефективності використання ресурсів: показники ефективності використання основних засобів, оборотних коштів, трудових та інвестиційних ресурсів. Узагальнюючі показники ефективності діяльності підприємства: рентабельність виробництва, рентабельність продажу, рентабельність операційної діяльності та ін. Характеристика соціальної ефективності діяльності підприємства.

1.44. Основні фактори та напрями економічного зростання.

Внутрішні та зовнішні чинники підвищення ефективності виробництва. Класифікаційні ознаки факторів зростання ефективності та їх характеристика: за видами витрат і ресурсів, за напрямками розвитку та вдосконалення виробництва (діяльності), місцем реалізації в системі управління виробництвом (діяльністю). Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства: ресурсний, організаційний, технологічний та їх характеристика.

РОЗДІЛ 2

СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Сутність стратегії підприємства та стратегічного плану.

Поняття «стратегії». Множинність аспектів вживання категорії «стратегія». Визначення стратегії підприємства різними авторами. Фактори, що найбільш суттєво впливають на зміст стратегії підприємства. Особливості стратегії, що відрізняють її від поточного планування та управління. Стратегічний план як інструмент реалізації стратегії підприємства. Структура стратегічного плану.

2.2. Процес розробки стратегії підприємства.

Основні підходи до формування стратегій. Фактори, які треба враховувати при визначенні стратегії для забезпечення її ефективності. Етапи розробки стратегії.

2.3. Визначення місії підприємства.

Суть та значення місії для підприємства. Бачення та філософія функціонування підприємства. Інформація, що міститься в офіційному викладенні місії. Правила вибору місії підприємства.

2.4. Класифікація та ранжування цілей підприємства.

Поняття цілей. Стратегічні, довгострокові та короткострокові цілі. Вісім галузей діяльності, в яких мають бути визначені цілі компанії. Критерії ефективності цілей. «Дерево цілей» підприємства. Поняття «дерева цілей» і принципи його побудови. Вимоги до «дерева цілей». Нормативні та фактичні «дерева цілей».

2.5. Стратегічна прогалина.

Сутність стратегічної прогалини. Стратегічна прогалина як проблема підприємства. Напрями заповнення стратегічної прогалини. Основні етапи аналізу стратегічної прогалини.

2.6. Сутність стратегічного аналізу.

Мета і напрямки стратегічного аналізу. Етапи стратегічного аналізу з позиції виявлення критичних точок середовища. Сутність та основні характеристики середовища підприємства (зовнішнє середовище прямого та побічного впливу, внутрішнє середовище). Методи формування інформаційної бази щодо критичних точок середовища (сканування, моніторинг, прогнозування).

2.7. Зовнішнє середовища підприємства побічного (непрямого) впливу.

Фактори зовнішнього середовища побічного впливу: політичні, економічні, соціальні, правові та інші. Оцінка оточення підприємства за допомогою різних інструментів (PEST-аналіз, SLEPT-аналіз, матриця ризиків).

2.8. Оцінювання зовнішнього середовища прямого впливу.

Модель «галузевої конкуренції» М. Портера. Бар'єри входу та виходу. Характеристика основних елементів прямого впливу на підприємство: інтенсивність конкуренції в галузі, потенційні конкуренти, конкурентна сила поставальників та споживачів, товари-субститути. Стратегічні групи конкурентів.

2.9. Аналіз внутрішнього середовища підприємства.

Потенціал підприємства, методичні підходи до його оцінки. Системний підхід до аналізу внутрішнього середовища. Стратегічний потенціал підприємства. Управлінський потенціал, його значення. Організаційна культура підприємства, її роль в процесі розробки та реалізації стратегічних рішень.

2.10. Визначення конкурентоспроможності підприємства.

Сутність категорії «конкурентоспроможність». Конкурентні переваги підприємства (зовнішні та внутрішні, низького та вищого порядку). Конкурентоспроможність підприємства і продукції. Відмінності даних понять. Аналіз конкурентних переваг продукції підприємства з позиції забезпечення споживчої цінності товару. Матриця конкурентного профілю.

2.11. SWOT-аналіз.

Основні етапи застосування SWOT-аналізу. Загальні характеристики сильних та слабких сторін підприємства. Загальні зовні можливості та загрози, що використовуються в SWOT-аналізі. Форми проведення SWOT-аналізу.

2.12. «Стратегічний набір» підприємства, його складові.

Стратегічний набір як система стратегій різного типу. Вимоги до стратегічного набору. Обґрунтований стратегічний набір підприємства. Розробка стратегічного набору підприємства. Ієрархія стратегій.

2.13. Загальні стратегії.

Класифікація загальних стратегій підприємства (зростання, стабілізація, скорочення) та способів їх реалізації. Характеристика стратегій зростання. Стратегія виживання для підприємств України. Види стратегії скорочення. Комплексна стратегія. Зв'язок вибору стратегії з етапом життєвого циклу підприємства.

2.14. Стратегії підтримки.

Функціональні стратегії підприємства, їх типи. Ресурсні стратегії. Визначення зони стратегічних ресурсів. Продуктові стратегії. Ринкові та виробничі критерії вибору продуктивних стратегій. Визначення стратегічної зони господарювання. Портфельно-орієнтований підхід. Концепція синергізму.

2.15. Передумови впровадження стратегії диверсифікації і форми входження підприємства у нові галузі.

Переваги і ризики вузькоспеціалізованих підприємств. Умови доцільності переходу підприємства до диверсифікації. Критерії щодо оцінки диверсифікації. Сутність поглинання вже існуючої фірми. Чинники доцільності

створення нового підприємства у обраній галузі. Переваги та недоліки створення спільних підприємств для входження до галузі.

2.16. Види диверсифікації.

Диверсифікація у споріднені галузі. Стратегічна відповідність (ринкова, виробнича, управлінська відповідність). Основні шляхи профільної диверсифікації. Диверсифікація у неспоріднені галузі. Критерії вибору підприємства-кандидата для диверсифікації. Переваги та недоліки стратегії непрофільної диверсифікації.

2.17. Стратегії зовнішнього розвитку.

Можливості зростання підприємства у межах галузі. Стратегії горизонтальної та вертикальної інтеграції, умови їх застосування, переваги та недоліки. Використання стратегії диверсифікації як можливості зовнішнього зростання.

2.18. Стратегії підприємства на зовнішніх ринках.

Фактори, що впливають на стратегії виходу на зовнішні ринки. Характеристики, що властиві міжнародній діяльності. Типи міжнародних стратегій. Переваги і недоліки мультинаціональної стратегії.

2.19. Матриця Бостонської консультативної групи.

Методи «портфельного» аналізу. Сутність матриці господарського портфелю підприємства. Матриця БКГ – особливості побудови. Специфіка чотирьох квадрантів матриці: «зірки», «важкі діти», «мішок з грошима», «собаки». Основні недоліки матриці БКГ та обмеження, які необхідно враховувати при використанні цієї моделі.

2.20. Матриця General Electric.

Особливості побудови матриці General Electric. Характеристика полів матриці. Переваги та основні недоліки матриці General Electric та обмеження, які необхідно враховувати при використанні цієї моделі.

2.21. Матриця балансу «життєвих циклів» продуктів (ADL-LC).

Концепція моделі ADL-LC та особливості побудови матриці. Основні недоліки матриці БКГ та обмеження, які необхідно враховувати при використанні цієї моделі. Переваги та недоліки матричних моделей.

2.22. Альтернативні стратегії зростання.

Загальні стратегії зростання: стратегії інтенсивного, інтегрованого і диверсифікованого зростання. Критерії оцінки стратегічних альтернатив. Метод адаптивного пошуку стратегій І. Ансоффа. Модель класифікації продукції та ринків залежно від ступеня невизначеності перспектив.

2.23. Загальноконкурентні стратегії.

Характеристика загальноконкурентних стратегій (лідірування по зняттю витрат, диференціація, фокусування, оптимальні витрати). Ризики

застосування різних типів конкурентних стратегій. Аналіз прихильності споживачів до підприємства для оцінки його конкурентної позиції.

РОЗДІЛ 3

ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Сутність і задачі планування, його місце в управлінні підприємством

Змістовна характеристика планування. Основні завдання планування та контролю. Місце планування та контролю в управлінні підприємством. Поняття системи планування і контролю. Система планів і звітів, її характеристика. Вимоги до системи планування і контролю: цілеспрямованість, цілісність і повнота, структуризація планів за змістом тощо. Планування як процес підготовки й прийняття управлінських рішень. План як результат процесу планування. Змістовна структура плану.

3.2. Методологічні основи планування

Основні принципи планування. Методи планування. Система показників планування. Методи обчислення показників (екстраполяційний, пофакторний, нормативний). Моделювання багатоваріантних планових розрахунків. Основні етапи процесу розробки планів. Вихідні дані для планування загальних показників діяльності підприємства. Основні частини плану підприємства. Інформаційна та нормативна база планування.

3.3. Маркетингові дослідження як основа планування збуту продукції

Значення плану збуту для підприємства. Необхідність проведення маркетингових досліджень при обґрунтуванні плану збуту продукції. Основні напрямки маркетингових досліджень: аналіз ринкового середовища, сегментація ринку, вибір цільового ринку. Особливості збуту продукції промислового значення та товарів широкого вжитку. Чинники, що впливають на збут продукції.

3.4. Планування збуту і контролю продукції

Задачі планування збуту продукції. Чинники, що впливають на зміст плану збуту. Основні розділи плану збуту: продукція, її види і обсяг збуту за періодами, ціноутворення, нові види продукції, канали розподілу продукції, умови збуту та інші. Розрахунок обсягу продажів продукції. Контроль відповідності характеристик продукції встановленим стандартам.

3.5. Виробнича програма підприємства, її зміст

Виробнича програма підприємства, її значення. Основні стратегії планування обсягів виробництва. Вихідні дані для розробки виробничої програми. Основні номенклатурні групи виробничої програми. Етапи планування

виробничої програми та вимоги, що ставляться до неї. Виробнича програма у натуральному вираженні. Планування обсягів виробництва у вартісному вираженні (валова, товарна, реалізована продукція). Запаси готової продукції та незавершеного виробництва. Оптимізація виробничої програми.

3.6. Зміст і задачі оперативно-календарного планування і контролю

Сутність та основні задачі оперативно-календарного планування. Етапи планування виконання виробничої програми, вихідні дані для нього. Міжцехове і внутрішньоцехове оперативно-календарне планування. Календарне планування, диспетчерське регулювання та контроль.

3.7. Матеріально-технічне забезпечення виробництва

Сутність і зміст матеріально-технічного забезпечення виробництва. Етапи й вихідні дані для планування матеріально-технічного забезпечення виробництва. Зміст плану матеріально-технічного забезпечення. Необхідність обґрунтування потреби у матеріально-технічних ресурсах, методи розрахунку. Матеріальні баланси. Задачі постачання. Зміст планування постачання. Визначення оптимальної партії поставок. Основні методи закупівлі та форми поставок продукції.

Сутність запасів. Основні аспекти управління запасами. Головні риси ефективного управління запасами. Методи регулювання запасів: метод ABC, метод XYZ. Три рівні контролю над запасами. Необхідність страхового запасу.

3.8. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю підприємства

Необхідність обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю. Види виробничої потужності: теоретична, практична, нормальна. Чинники, що впливають на процес планування виробничої потужності. Показник середньорічної потужності. Фонди часу роботи устаткування. Методики розрахунку виробничої потужності. Екстенсивні та інтенсивні резерви росту виробничої потужності. Резерви поліпшення використання виробничої потужності.

3.9. Планування персоналу і оплати праці

Зміст і основні задачі плану по труду. Категорії персоналу підприємства. Умови ефективного планування чисельності та структури кадрів. Фактори впливу на формування персоналу. Методи розрахунку планової чисельності персоналу. Необхідність і технологія планування продуктивності праці. Методи розрахунку продуктивності праці. Фактори зростання продуктивності праці. Зміст і вихідні дані для планування фонду оплати праці. Методи планування фонду оплати праці. Планування середньої заробітної плати і співвідношення зростання продуктивності праці та заробітної плати.

3.10. Планування витрат виробництва

Завдання, які вирішуються в процесі планування витрат. Класифікація внутрішньовиробничих витрат. Склад витрат, що формують собівартість продукції (виробнича собівартість та собівартість реалізованої продукції). Сутність та значення калькулювання продукції. Статті калькуляції. Розрахунок планової калькуляції. Методи включення прямих та непрямих витрат до собівартості продукції. Розподіл загальновиробничих витрат. Методи калькулювання (позамовний, попроцесний). Метод загального розподілу витрат. Метод «директ-кост». Значення групування витрат за однорідними економічними елементами. Мета складання кошторису. Склад статей кошторису.

3.11. Фінансове планування і контроль на підприємстві

Зміст та основні завдання фінансового планування. Планування потреб у власному капіталі та джерел доходу. Зміст фінансового плану. Порядок розробки фінансового плану. Контроль у фінансовому плануванні. Сутність показника прибутку. Напрями формування прибутку. Валовий, операційний та маржинальний прибуток. Умови прибутковості підприємств. Сутність аналізу «витрати – виробництво – прибуток». Фінансові показники (рентабельність, платоспроможність, ліквідність).

РОЗДІЛ 4

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

4.1. Інноваційна діяльність як індикатор стану та розвитку економіки

Визначення інноваційної діяльності. Поняття та сутність інновацій. Вузьке та розширене тлумачення інновацій. Нововведення та інновації — схожість і відмінності.

4.2. Місце та роль інновацій у системі господарювання

Типи економічного зростання. Чинники переходу господарських систем до інноваційного типу розвитку. Основні ознаки економіки знань. Характеристика показника рівня взаємодії науки та бізнесу. Класифікація світового співтовариства за темпами технологічного та економічного розвитку.

4.3. Класична класифікація інновацій за Й. Шумпетером

Класифікація інновацій за поширеними класифікаційними ознаками: технологічними параметрами, рівнем новизни, масштабом новизни, сферою застосування, видом ефекту від інновацій. Практичне значення класифікації інновацій.

4.4. Інноваційний процес та його етапи

Сутність фундаментальних досліджень, їх різновиди та об'єкти. Прикладні наукові дослідження, їх форми та завдання. Дослідно -

експериментальні роботи. Освоєння виробництва інноваційних продуктів і виробництво. Моделі інноваційного процесу.

4.5. Функції інновацій

Відтворювальна, інвестиційна, стимулювальна, сприяння розвитку. Відмінні переваги інновацій і їхній вплив на діяльність підприємства та результати цієї діяльності. Макроекономічні наслідки створення та впровадження інновацій.

4.6. Інновації як об'єкт державної політики

Характерні риси сучасного етапу розвитку економіки України. Головне призначення державної інноваційної політики. Принципи державної інноваційної політики. Значення стратегічного державного регулювання інноваційної діяльності. Типи та сутнісна характеристика державної інноваційної політики. Види та напрямки реалізації державної інноваційної політики.

4.7. Інструменти державної підтримки інноваційної діяльності

Методи та інструменти державного регулювання інноваційної діяльності. Характеристика органів регулювання інноваційної діяльності. Система пільг для інноваційних підприємств. Основні причини необхідності створення ефективної правової бази інноваційної діяльності в Україні.

4.8. Становлення та розвиток теорії інновацій

Генезис інноваційних теорій. Вплив інновацій на соціально-економічний розвиток суспільства. Теорія циклічних економічних криз. Теорія довгих хвиль Кондратьєва М. Д. Теорія економічного розвитку Шумпетера Й. Дослідження Кузнеця С., Менша Г. та Фостера Р. Концепція технологічних устроїв. Значення інноваційного теоретичного базису формування концептуальних засад розвитку економіки і суспільства.

4.9. Сучасні теорії інноваційного розвитку

Типи економічного зростання. Чинники переходу господарських систем до інноваційного типу розвитку. Основні ознаки економіки знань. Характеристика показника рівня взаємодії науки та бізнесу. Класифікація світового співтовариства за темпами технологічного та економічного розвитку. Теорія технократичного суспільства як суспільства нагромадження техніки та капіталу.

4.10. Сучасні світові тенденції розвитку інновацій

Стадія інвестиційного розвитку. Стадія інноваційного розвитку. Гуманістичне суспільство. Сучасна ринкова модель економіки. Визначення та характеристика поняття «інтелектуального продукту». Зміст показника наукомісткості виробництва. Чинники інноваційної активності вітчизняних підприємств.

4.11. Диджиталізація

Теорія інтелектуальних технологій або теорії ринку як глобальної інформаційної системи. Теорія інноваційної економіки і підприємницького середовища, риси інноваційної економіки.

4.12. Інновації та економічне зростання

Структурні джерела економічного зростання. Екстенсивний, інтенсивний та інноваційний типи розвитку економіки. Інноваційна діяльність і конкурентоспроможність національної економіки. Вплив інновацій на добробут суспільства. Формування інноваційного напрямку розвитку економіки в Україні.

4.13. Життєвий цикл інновацій

Визначення та зміст «життєвого циклу» інновацій. Стадії життєвого циклу інновацій та їх характерні риси. Життєвий цикл попиту і технологій. Життєвий цикл попиту і товарів.

4.14. Цілі та завдання системи фінансування інноваційної діяльності

Стратегія фінансування інноваційної діяльності. Механізм фінансування інноваційної діяльності. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності. Фінансове регулювання інноваційної діяльності. Фінансові інструменти та індикатори інноваційної діяльності.

4.15. Види фінансування інноваційних процесів

Визначення «джерел надходження інвестицій». Види інвестицій для фінансування інноваційних проектів. Характеристика основних джерел інвестування інноваційних проектів.

4.16. Сутність ризикового фінансування інноваційної діяльності на базі венчурного капіталу

Принципова відмінність венчурного капіталу від традиційного кредитування. Венчурне фінансування: причини виникнення та використання. Переваги та недоліки венчурного фінансування. Характеристика діяльності венчурних фондів. Основні учасники формального та неформального секторів.

4.17. Лізингове фінансування та його особливості

Визначення, зміст та призначення лізингового фінансування. Суб'єкти та об'єкти лізингу. Види та характеристика лізингових операцій. Переваги та недоліки лізингового фінансування. Принципові відмінності лізингу та оренди. Характерні риси лізингового платежу.

4.18. Інноваційний проект як об'єкт фінансування

Види інноваційних проектів. Критерії та умови оцінювання інноваційного проекту. Економічна, соціальна та екологічна ефективність інноваційного проекту. Показники економічної, соціальної та екологічної ефективності інноваційного проекту. Стратегія фінансування інноваційного проекту.

4.19. Сутність попиту на інновації та засоби його відображення

Характеристика сучасної ринкової економіки. Суб'єкти, об'єкти та ринкові сили інноваційного ринку. Визначення поняття «інноваційний попит». Основні етапи формування попиту на інноваційну продукцію. Аналіз попиту на інноваційну продукцію.

4.20. Умови, за яких інновація стає товаром

Визначення понять «інноваційний товар» та «оригінальний продукт». Характеристика етапів процесу створення нової продукції. Чинники формування комерційного потенціалу новацій. Кількісна оцінка якості товару. Зміст показника конкурентоспроможності інновації. Сутність методу функціонально-вартісного аналізу.

4.21. Чинники попиту на інновації

Внутрішні та зовнішні чинники попиту на інновації. Стимулюючі та дестимулюючі чинники попиту на інновації. Характеристика видів попиту на інновації.

4.22. Сутність та складові елементи інноваційної політики фірми

Визначення та зміст Інноваційної політики організації. Мета та основні завдання інноваційної політики організації. Характерні риси принципів інноваційної політики. Сутнісна характеристика складових інноваційної політики. Тактичні та стратегічні аспекти інноваційної політики. Основні стимулюючі та дестимулюючі чинники розвитку інноваційних процесів.

4.23. Розроблення інноваційної стратегії. Визначення поняття «стратегія»

Основні завдання розроблення інноваційних стратегій на підприємстві. Сутність стратегічного планування інноваційної діяльності організації. Характеристика етапів стратегічного планування інноваційної діяльності. Зміст основних розділів стратегічного плану.

4.24. Види інноваційних стратегій та їх співвідношення

Сутність та зміст інноваційної стратегії організації. Підходи до розробки інноваційної стратегії. Базові та функціональні інноваційні стратегії організації. Класифікація інноваційних стратегій залежно від мети і позиції організації на ринку.

4.25. Особливості менеджменту на стадіях життєвого циклу інновацій

Об'єктивна необхідність управління суб'єктами інноваційної діяльності. Організація управління інноваційною діяльністю. Характеристика основних етапів інноваційного процесу. Особливості організації управління дослідженнями, розробками та впровадженням інновацій. Джерела фінансування інноваційної діяльності на різних етапах життєвого циклу інновацій. Дифузії інновацій. Трансфер нововведень. Моделі інноваційного процесу. Принципові відмінності між інноваційним та стабільним процесами.

4.26. Ключові аспекти оперативного менеджменту

Сутність оперативного менеджменту інноваційної діяльності. Проблеми та завдання оперативного менеджменту на стадіях життєвого циклу інновацій. Інформаційна база та її ефективне використання.

4.27. Основні критерії вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю

Місце та роль організаційних структур в управлінні інноваційною діяльністю. Характеристика організацій механістичного і органічного типів. Види організаційних структур. Особливості організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Принципи та етапи побудови організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Обґрунтування вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю на стадіях життєвого циклу.

4.28. Наукові організації як джерело формування та реалізації інновацій

Характеристика наукового комплексу України. Взаємодія наукових секторів у процесі створення інновацій. Класифікаційна схема наукової діяльності забезпечення інновацій. Форми організації наукової діяльності (академічна, вузівська, галузева, заводська, комерційна).

4.29. Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності

Інноваційне підприємство як суб'єкт господарювання. Основні категорії та характеристика суб'єктів інноваційної діяльності. Інституційні форми інноваційного підприємства. Види підприємств, які беруть участь в інноваційних процесах. Специфіка венчурного бізнесу. Зміст основних етапів функціонування венчурної фірми. Інноваційні підприємства в Україні.

4.30. Організаційні форми інтеграції науки та виробництва

Сутнісна характеристика бізнес-інкубаторів. Специфіка діяльності бізнес-інкубаторів. Особливості функціонування центрів трансферу технологій, технопарків, технополісів, науково-технічних альянсів та консорціумів.

4.31. Поняття ризику та невизначеності

Класифікація ризиків інноваційної діяльності. Сутність понять ризик та невизначеність. Способи класифікації аналізу ризиків інноваційного проекту. Ступінь ризику.

4.32. Причини виникнення та наслідки проектних ризиків

Види ризиків на різних стадіях підготовки і реалізації інноваційного проекту. Поетапне оцінювання ризиків відповідно до стадій життєвого циклу проекту. Причини виникнення ознаки та наслідки різних функціональних ризиків інноваційного проектів.

4.33. Методи обліку ризику

Якісний та кількісний аналіз ризиків проекту. Методи зниження ризиків. Експертний підхід. Використання методу аналогій. Аналіз чутливості. Сценарний підхід. Імітаційне моделювання.

4.34. Управління ризиками інноваційної діяльності

Етапи управління ризиками інноваційної діяльності. Методи управління ризиками: диверсифікація, розподіл ризиків, зниження невизначеності, лімітування, хеджування, страхування. Інструменти управління ризиками інноваційної діяльності: організаційні, технічні, кадрові, інформаційно-аналітичні, фінансові, договірно-правові, комерційні, політичні.

4.35. Поняття інтелектуального капіталу і інтелектуальної власності підприємства

Об'єкти інтелектуальної власності. Структура інтелектуального капіталу. Методи оцінювання інтелектуального капіталу. Управління інтелектуальним капіталом підприємства.

4.36. Особливості комерціалізації технологій

Чинники, передумови, етапи формування вартості. Ринок технологій. Комерційні форми передавання технологій. Трансфер технологій і його документальне забезпечення.

4.37. Комерціалізація інноваційних товарів

Маркетингові характеристики інноваційних товарів. Чинники успішності комерціалізації. Помилки комерціалізації. Програми комерціалізації. Модель ESP (оцінювання потенціалу збуту). Ризики комерціалізації.

4.39. Основні принципи вимірювання ефективності інноваційної діяльності

Критерії оцінювання результатів інноваційної діяльності. Види ефекту від реалізації інновацій. Сутність та класифікація видів економічної ефективності інноваційної діяльності. Показники оцінки інноваційної діяльності підприємства та їх опис.

4.40. Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів

Принципи оцінювання економічної ефективності інноваційної діяльності. Види показників оцінки економічної ефективності інноваційних проектів. Чиста теперішня вартість, внутрішня норма рентабельності, індекс рентабельності інвестицій, термін окупності інноваційного проекту, точка беззбитковості. Оцінювання економічної ефективності, спрямованої на зниження рівня виробничих витрат: відносна економічна ефективність капіталовкладень, умовно-річна економія витрат, фактична економія витрат, річний економічний ефект.

4.41. Оцінювання соціальної ефективності

Зміст соціальної ефективності інноваційної діяльності. Вплив інновацій на соціальні процеси. Ефективність соціально-цільової спрямованості проекту. Ефективність соціальних результатів інноваційного проекту.

4.42. Інновації як об'єкт державної політики

Необхідність державної підтримки . Особливості економічної політики щодо інновацій. Державна інноваційна політика України. Наукомісткість продукції як мета економічної політики держави.

4.43. Інструменти державної підтримки інноваційної діяльності

Мікроекономічні причини необхідності державної підтримки інноваторів. Класифікація інструментів державної підтримки інновацій. Політика оподаткування інноваторів. Прискорена амортизація як метод регулювання оновлення виробництва. Сфери застосування державного впливу на інноваційні процеси. Прямі та непрямі методи сприяння розвитку інноваційної діяльності з боку держави. Підтримка державою малого бізнесу як чинник інноваційної політики.

4.44. Внутрішнє регулювання та стимулювання інноваційної діяльності

Регулювання та стимулювання інноваційної діяльності на рівні фірми. Прямі та опосередковані методи стимулювання інноваційної діяльності. Система регулювання інноваційної діяльності. Форми і методи її організації.

4.45. Правові аспекти охорони інтелектуальної власності.

Інтелектуальний продукт. Теоретичні передумови авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Види і типи об'єктів інтелектуальної власності. Промислова власність. Об'єкти промислової власності. Патент як засіб охорони об'єктів промислової власності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства: компетентність і ефективність розвитку: монографія / за заг. ред. докт. екон. наук, професора Пономаренка В. С. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2013. –152 с.
2. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства: підручник / М. В. Афанасьєв, О. Б. Плоха / Х. : ВД «ІНЖЕК», 2013. – 664 с.
3. Афанасьєв М. В. Планування і контроль на підприємстві : навч. посіб. / М. В. Афанасьєв, Г. О. Селезньова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2012. – 448 с.
4. Бойчик І. М. Економіка підприємства: підручник. / І. М. Бойчик. – К. : Кондор – Видавництво, 2016. – 378 с.
5. Величко В. В. Економіка підприємства: навч. посіб./ В. В. Величко – Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ – 2010. – 169 с.
6. Гетьман О. О. Економіка підприємства: Навч. посіб. / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал – 2-ге видання. – К. : Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.
7. Економіка і організація інноваційної діяльності [Електронний ресурс] : опорн. консп. лекцій / уклад. Н. П. Чорна. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. - 194 с.

8. Економіка підприємства. Збірник засобів діагностики рівня професійних компетентностей : навчально-практичний посібник / М. В. Афанасьєв, І. Я. Іпполітова, Н. В. Лепетюха та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 334 с.

9. Економіка підприємства. Збірник засобів діагностики : навч.-практ. посіб. / [авт. кол.: М. В. Афанасьєв, М. В. Боровик, І. Я. Іпполітова [та ін.]]; за заг. ред. М. В. Афанасьєва; ХНЕУ. – Х. : ІНЖЕК, 2013. – 108 с.

10. Економіка підприємства: підручник / за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. – 4-те вид, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2009. – 816 с.

11. Іванова В. В. Планування і контроль на підприємстві : навч. посіб. / В. В. Іванова. – Суми : Університетська книга, 2011. – 443 с.

12. Куліков П. М. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / П. М. Куліков, Д. О. Тищенко, Н. В. Кулешова. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 248 с.

13. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. – К. : Каравела, 2005. – 312 с.

14. Шегда А. В. Економіка підприємства: збірник тестів і задач / А. В. Шегда, Т. Б. Харченко, Ю. А. Сагайдак, Л. О. Пашнюк. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 240 с.

15. Шваб Л. І. Економіка підприємства : підручник для студ. вищ. навч. закладів; рекомендовано МОН. – К. : Каравела, 2011. – 415 с.

Голова атестаційної комісії

Г. О. Селезньова